

Reactie rapport 'Oud en zelfstandig in 2030, een reisadvies'

Hierbij ontvangt u de reactie van LOC Waardevolle zorg op het rapport 'Oud en zelfstandig in 2030, een reisadvies'. Wij waarderen het zeer dat wij van u de gelegenheid krijgen om te reageren op het rapport. Het eerste deel van onze reactie betreft de visie van LOC op de zorg van de toekomst. Het tweede deel geeft de belangrijkste reacties vanuit de bij LOC aangesloten cliëntenraden weer.

Visie LOC

De commissie schetst een beeld van de toekomst van de ouderenzorg waarin er grotendeels wordt uitgegaan van bestaande organisaties en instellingen. Ook de voorstellen die de commissie doet, passen binnen het denkkader van waaruit de bestaande zorg georganiseerd is. LOC wil het denken over de zorg van de toekomst opengooien. Wij pleiten voor een fundamenteel andere manier van kijken naar de organisatie van de zorg. En daarmee van de maatschappij. Wij noemen dat Waardevolle zorg.

Bij LOC komen doorlopend verhalen binnen over hoe mensen de zorg in de praktijk ervaren. De zorg in Nederland kent een hoog niveau. Maar systemen, regels, protocollen en een bedrijfsmatig denken zijn dominant geworden. Mensen die zorg nodig hebben ervaren vaak dat de zorg en ondersteuning vanuit de verschillende wetten niet goed op elkaar aansluiten. En dat zij dienend moeten zijn aan het systeem in plaats van omgekeerd.

Niet de mogelijkheden van het systeem, maar de mogelijkheden van de mens moeten centraal staan in de zorg. De zorg als middel om mensen te helpen om zich zo gezond mogelijk te voelen. Dit vergt een nieuwe manier van denken waarin netwerken van mensen in plaats van bestaande instituten en organisaties centraal staan. Zorg en ondersteuning als maatwerk.

Samen uitvinden wat kan en wat past bij elk mens. Wat is van waarde voor hem of haar? Hoe kan dat vorm krijgen? Hoe kan iemand van daaruit bijdragen? Want ook iemand die zelf zorg nodig heeft kan een bijdrage leveren aan de zorg voor een ander. Dat is Waardevolle zorg.

Wij nodigen de commissie van harte uit om kennis te nemen van de resultaten van de beweging radicale vernieuwing die zorg verleent met als uitgangspunt de principes van Waardevolle zorg. En organiseren (wanneer dit weer mogelijk is) graag een werkbezoek.

Reacties op het rapport vanuit cliëntenraden

De aanbevelingen van de commissie zijn terug te voeren tot drie centrale adviezen. Ga (ver)bouwen, ga digitaal en werk samen. De zorg voor de thuiswonende ouderen van de toekomst is een onderwerp dat veel van de bij ons aangesloten cliëntenraden zeer aan het hart gaat. Wij hebben gevraagd om een reactie op het rapport en onze leden hebben daar uitgebreid op gereageerd.

Ga (Ver)bouwen

- Een passende woning en een prettige woonomgeving zijn vereisten om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te kunnen wonen. De commissie benadrukt dat het gebruik van de term 'thuis' enigszins verwarrend is. Van ouderen wordt niet zozeer gevraagd om te blijven wonen in het huis waarin zij wonen, er wordt van ze gevraagd om zelfstandig te blijven wonen. Dit betekent dat ouderen in sommige gevallen moeten verhuizen naar een woning waarin zij wel zelfstandig kunnen wonen. Veel ouderen willen dit graag, maar de cliëntenraden geven aan dat er vaak extra hulp nodig is om dit te kunnen doen.
- Anderen wijzen erop dat juist het sociale netwerk uit de buurt voor sommigen de reden is dat zij nog zelfstandig kunnen blijven wonen. Zonder hulp uit hun eigen netwerk redden zij het niet meer alleen. Een grote groep ontbreekt het tot slot aan de financiële middelen om te kunnen verhuizen. Om tot de beste woonoplossing voor ouderen te komen is zoveel mogelijk maatwerk gewenst. De wensen en het leven van de oudere zelf moet elke keer het uitgangspunt zijn om te komen tot de beste woonvorm.
- Het rapport gaat ook in op de beperkte woonmogelijkheden tussen 'thuis' en het 'verpleeghuis'. Er zal meer verbouwd en gebouwd moeten worden. Cliëntenraden wijzen op de noodzaak om te komen tot goede afspraken tussen woningcorporaties, burgerorganisaties, aanbieders van zorg en ondersteuning, gemeenten en zorgverzekeraars op regionaal niveau. Om samen te kijken welke woonvormen er realiseerbaar zijn om ouderen zo gelukkig mogelijk zelfstandig te laten wonen in een vorm die bij hen past.
- Als gelijkwaardige partner om mee te praten en te beslissen tijdens het maken van deze afspraken missen cliëntenraden de ouderen zelf. Dit is vreemd, want het betreft hun eigen leven. Bij het vormgeven van de zorg van de toekomst moeten de ouderen zelf als vanzelfsprekend ook aan tafel zitten.

Ga digitaal

- Digitale technieken bieden veel kansen bieden aan ouderen om langer de regie te houden over hun eigen leven. Vanuit de cliëntenraden wordt de hoop uitgesproken dat er voor de toepasbare technieken breder gekeken wordt dan de ontwikkelingen binnen de zorg alleen. Kleine, praktische toepassingen die bijvoorbeeld helpen bij het huishouden kunnen ook een groot verschil maken. Denk ook aan toepassingen die ouderen helpen met bewegen. Ook zouden digitale toepassingen een rol kunnen spelen in het faciliteren van de medezeggenschap van ouderen in de zorg aan huis.
- Daarnaast wijzen verschillende cliëntenraden erop dat het dagelijks persoonlijk contact met zorgverleners een niet te onderschatten aspect van zorg aan huis is en niet te vervangen valt door middel van digitale zorg. Digitale zorg en fysieke zorg moeten elkaar aanvullen.
- Vanuit cliëntenraden wordt veelvuldig de zorg geuit dat een grote groep ouderen niet genoeg digitaal vaardig genoeg is om gebruik te kunnen maken van digitale toepassingen. Of dat hun conditie verslechtert met als resultaat dat hun digitale vaardigheden afnemen. Het inzetten van digitale zorgmiddelen is maatwerk en er zal per mens gekeken moeten worden wat past. Het volgen van een cursus kan helpen om een oudere digitaal weerbaarder te maken, maar er moeten altijd alternatieven bestaan voor digitale zorg.

Werk Samen

- Het uitgangspunt om het systeem te vereenvoudigen wordt door bijna iedereen gesteund. Het hebben en houden van regie over het eigen leven vereist een goed overzicht op de eigen zorg, op de eigen rechten en plichten en op de organisaties die daar een bijdrage aan kunnen leveren.
- Verschillende aanbevelingen van de commissie bevatten voorstellen voor nieuwe regelingen en andere manieren van het financieren van (gedeelten van) de ouderenzorg. Uit de cliëntenraden komen verschillende signalen van mensen die zich zorgen maken of deze maatregelen de zorg niet juist complexer maken in plaats van vereenvoudigen.
- Veel cliëntenraden pleiten voor een betere samenwerking tussen de bestaande zorgwetten. Bestaande wetgeving moet beter op elkaar gaan aansluiten en samen nadrukkelijk het hele leven van mensen als uitgangspunt houden. Dit geldt ook voor de verschillende verzekeringsregimes.
- Het voorstel om het aantal aanbieders in de wijkverpleging terug te brengen vinden cliëntenraden begrijpelijk. Tegelijkertijd vinden zij het belangrijk dat ouderen de vrijheid houden om een keuze te kunnen maken voor een aanbieder die zorg verleent op een manier die bij ze past. Het is goed om hier een minimum aantal aanbieders te

borgen, zodat de keuzevrijheid van ouderen voor zorg die bij hen past gegarandeerd blijft.

Tot slot

Het advies van de commissie Toekomst zorg thuiswonende ouderen gaat uit van een aantal waardevolle principes en biedt aanknopingspunten voor het borgen van de zorg en ondersteuning die de groeiende groep ouderen nu en in de toekomst nodig heeft. Wij waarderen het werk dat commissie reeds verricht heeft en wensen haar veel wijsheid toe bij het verwerken van alle aanbevelingen. Tot slot willen we de commissie uitdagen om meer buiten het kader van de huidige zorg te durven denken en op die manier een bijdrage te leveren aan de door ons zo gewenste cultuuromslag in de zorg.

Voor vragen of nader overleg kunt u contact opnemen met: b.heerema@loc.nl.

Hoogachtend,



Marthijn Laterveer

Coördinator